

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL X GYVENVIETĖS BENDRUOMENĖS PIRMININKĖS Y SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJĄ, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJĄ

2022 m. birželio 21 d. Nr. 4D-2022/1-379

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X gyvenvietės bendruomenės pirmininkės Y (toliau vadinama – Pareiškėja) skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau vadinama ir – Vyriausybės kanceliarija), Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus 2022-01-10 ir 2022-01-19 skundus.

2. Skunde rašoma:

2.1. „2022-01-10 sudarytą kolektyvinį raštą [2022-01-10 prašymas] LR Vyriausybės kanceliarijai [...] su konkrečiais 5 klausimais ir dokumentų priedais išsiuntėme el. paštu 2022-01-11. LR Vyriausybės kanceliarijoje, po pakartotinio užklauso, užregistruotas 2022-01-14“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Negavus atsakymo, 2022-02-14 raštas išsiųstas LR Vyriausybės kanceliarijai „Dėl atsakymo“. 2022-02-25 gauta informacija, kad raštas užregistruotas Nr. G-1950.“

2.3. „Tik 2022-04-01 iš LR Vidaus reikalų ministerijos el. paštu gautas nekonkretus, aptakus raštas, įpareigojantis X gyvenvietės bendruomenei atsakyti Šiaulių miesto savivaldybę, t. y. juridinį asmenį, kurio veiksmais skundžiamasi.“

2.4. „2022-01-19 LR Vyriausybės kanceliarijai el. paštu išsiųstas raštas „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės BOT [Bendruomeninių organizacijų taryba] protokolo“. Jame pateikti 7 konkretūs klausimai [2022-01-19 prašymas].“

2.5. „2022-02-25 pakartotinai buvo kreiptasi į LR Vyriausybės kanceliariją, kad būtų atsakyta. Tuo pačiu raštu 2022-04-01 LR Vidaus reikalų ministerija kreipiasi į skundžiamą Šiaulių miesto savivaldybę, kad X gyvenvietės bendruomenei būtų atsakyta. Beje, minėtame rašte mes kreipiamės ne dėl BOT veiklos organizavimo, o konkrečiai dėl BOT protokolo sudarymo.“

3. Pareiškėja prašo: „įpareigoti atsakingus asmenis, kad kuo skubiau būtų konkrečiai atsakyta į du X gyvenvietės bendruomenės pateiktus raštus, kuriuose pateikti atitinkamai 5 ir 7 konkretūs klausimai.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Siekiant išsiaiškinti Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, buvo kreiptasi į Vyriausybės

kanceliariją, Ministeriją, Šiaulių miesto savivaldybės administraciją (toliau vadinama – savivaldybė), prašant pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vyriausybės kanceliarija informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatytos šios aplinkybės:

5.1. „Vyriausybės kanceliarijoje 2022 m. sausio 12 d. buvo registruotas Pareiškėjos raštas dėl informacijos konfidencialumo, kuriame keliami klausimai dėl Savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų rengimo eigos ir šios tarybos veiklos organizavimo. 2022 m. sausio 20 d. taip pat buvo užregistruotas Pareiškėjos raštas dėl Šiaulių miesto bendruomeninių organizacijų tarybos 2022-01-05 posėdžio protokolo. Be to, Pareiškėja 2022 m. vasario 25 d. papildomai kreipėsi dėl negautų atsakymų.“

5.2. „Šie Pareiškėjos kreipimaisi tą pačią dieną, kai buvo registruoti Vyriausybės kanceliarijos dokumentų valdymo sistemoje, perduoti nagrinėti Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupei (toliau - VVG). Siekdami efektyviai ir konstruktyviai išspręsti pristatytas situacijas, kreipimuose keliamus klausimus VVG atstovai visų pirma darbo tvarka aptarė su Vyriausybės atstovais ir Vidaus reikalų ministerijos atstovais, kurie geranoriškai suteikė tarnybinę pagalbą.“

5.3. „Apgailestaujame, kad oficialiai šios institucijos buvo pasitelktos kiek vėliau, nei tai padaryti įpareigoja Viešojo administravimo įstatymas. Pareiškėjos 2022 m. sausio 11 d. kreipimasis Vyriausybės kanceliarijos 2022 m. kovo 2 d. raštu Nr. S-614 (rašto Nr. S-614) buvo persiųstas nagrinėti Vidaus reikalų ministerijai, o kopija išsiųsta Vyriausybės atstovų įstaigai. Tuo pačiu raštu apie persiuntimą informuota ir X gyvenvietės bendruomenė. Vidaus reikalų ministerijos buvo paprašyta atsakyti į Pareiškėjos prašymą ir paaiškinti, ar naujų Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų projektui nagrinėti buvo skirtas pakankamas terminas ir ar buvo užtikrinta informacijos sklaida bendruomeninėms organizacijoms apie planuojamus keisti bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatus.“

5.4. „Vyriausybės kanceliarija ir Pareiškėja buvo informuotos, kad yra parengtas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų patvirtinimo“ projektas, kurį priėmus būtų (o šiuo metu jau ir yra) išspręstos keliamos problemos. Be to, Vidaus reikalų ministerija pagal kompetenciją atsakė į X bendruomenės keliamus klausimus dėl bendruomeninių organizacijų veiklos organizavimo ir informacijos pripažinimo konfidencialia.“

5.5. „dėl 2022 sausio 19 d. Šiaulių miesto bendruomeninių organizacijų tarybos posėdžio ir protokolo galiojimo tinkamai sureagavo Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse, 2022 m. kovo 9 d. rašte Nr. S5-36(5.16E) prašydamas atkreipti dėmesį į keliamas problemas ir užtikrinti, kad numatyti teisėkūros proceso reikalavimai būtų tinkamai įgyvendinti. Į šį prašymą buvo atsižvelgta. Vyriausybės kanceliarija ir Pareiškėja informuotos, kad 2022 m. balandžio 7 d. Šiaulių miesto savivaldybės taryba priėmė Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatus, kuriuose ištaisyti Vyriausybės atstovo teikime nurodyti trūkumai bei pastabos.“

5.6. „Apgailestaujame dėl Pareiškėjos nurodytų galimų bendradarbiavimo trūkumų, tačiau tikimės, kad, bendradarbiaujant institucijoms, buvo išspręsti visuomenei aktualūs klausimai ir Pareiškėjai neaiškumų neliko. Papildomai kreipiamės į Pareiškėją ir padėkojome už bendruomenių sutelktumą ir aktyvų įsitraukimą priimant sprendimus. Patikiname, kad siekiame laikytis aukštų aptarnavimų standartų, padėti ir patarti asmenims, kurie į mus kreipiasi. Visada reaguojame į gyventojų nuomones ir pastabas, vertiname pateiktas konkrečias galimo netinkamo aptarnavimo aplinkybes. Mums svarbu, kad kiekvienas pilietis jaustųsi svarbiu valstybės raidos dalyviu ir Lietuvos pažangos bendraautoriumi.“

5.7. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatytos šios aplinkybės:

Vyriausybės kanceliarija 2022-05-16 raštu Pareiškėjai pateikė paaiškinimą: „Dėkodami, visų pirma, už Jūsų pilietiškumą ir norą ištaisyti teisinio reglamentavimo trūkumus bendruomeninių

organizacijų veiklos srityje, patvirtiname, kad mums svarbu, kad valstybėje kiekvienas pilietis jaustųsi visuomenės dalimi, kadangi pilietiška visuomenė yra vienas svarbiausių valstybės raidos ramsčių.

Apgailestaujame, kad Jūsų skundų nagrinėjimas užtruko, tačiau, siekdami iš esmės išspręsti Jūsų keliamas problemas dėl informacijos konfidencialumo, dėl bendruomeninių organizacijų susirinkimų organizavimo tvarkos bei protokolo, bendradarbiavome su Vidaus reikalų ministerija, Vyriausybės atstovu Šiaulių ir Telšių apskrityse bei Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Tikimės, kad Jūsų keltos problemos buvo išspręstos Šiaulių miesto savivaldybės tarybai 2022 m. balandžio 7 d. priėmus sprendimą Nr. T-101 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų patvirtinimo“, kuriuo buvo ištaisyti Vyriausybės atstovo teikime nurodyti trūkumai.

Suprasdami, kad labai svarbu stiprinti bendruomenės narių (gyventojų) sutelktumą ir tarpusavio pasitikėjimą, bendruomeninę veiklą, sudaryti sąlygas bendruomenėms, bendrijoms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms dalyvauti priimant sprendimus regioniniame ir nacionaliniame lygmenyje, skatiname bendruomenių iniciatyvas nebūti abejingais dėl kylančių problemų.

Vertiname ir skatiname tarpusavio dialogą ir tikimės, kad abipusis bendradarbiavimas padės ne tik užtikrinti atsakingą požiūrį į teisėkūros proceso viešumą, bet ir tobulinti gerąsias asmenų aptarnavimo praktikas.“

6. Ministerija informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatytos šios aplinkybės:

6.1. „Dėl X gyvenvietės bendruomenės 2022 m. sausio 10 d. kreipimosi į Lietuvos Respublikos Ministrę Pirmininkę „Dėl informacijos konfidencialumo“ (toliau - Kreipimasis Nr. 1) [2022-01-10 prašymas].

Vyriausybės kanceliarija 2022 m. kovo 2 d. raštu Nr. S-614 Kreipimąsi Nr. 1 persiuntė Ministerijai. Kreipimasis Nr. 1 Ministerijoje gautas ir užregistruotas 2022 m. kovo 2 d. Nr. 1G-2920, [...] 2022 m. kovo 3 d. nukreiptas ministerijos Viešojo administravimo ir vietos savivaldos politikos grupei. [...]“.

6.2. „Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Pagal Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo 8 straipsnio 4 dalį, savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja savivaldybės administracija. Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2019 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. T-265 patvirtino Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatus, nustatančius Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninės organizacijos tarybos darbo organizavimo tvarką, kuri detalizuojama Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos darbo reglamentu, patvirtintu Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos 2019 m. spalio 29 d. protokolu Nr. VT-73.“

6.3. „Vadovaudamasi Ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.9 papunkčiu ir 152 punktu, Ministerija atkreipia dėmesį, kad valstybės ir savivaldybių institucijų veiklos bendruomeninių organizacijų klausimais koordinavimas pasireiškia sisteminių problemų identifikavimu ir galimų sprendimų siūlymu, pvz., ministerija įvertino Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos pateiktus duomenis dėl netinkamai viešinamos informacijos apie savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybų veiklą daugelio savivaldybių interneto svetainėse, ir raštu kreipėsi į visas savivaldybes, prašydama užtikrinti tinkamą informacijos apie bendruomeninių organizacijų veiklą skelbimą savivaldybių administracijų interneto svetainėse.

Įvertinus Kreipimosi Nr. 1 turinį, sprendina, kad tai yra savivaldybės, jos bendruomeninių organizacijų tarybos ir konkrečios bendruomeninės organizacijos nepakankamo bendradarbiavimo

klausimas. Vadovaudamasi subsidiarumo principu, Ministerija kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybę, kad ji, būdama arčiausiai vietos bendruomenių veikiančia institucija, imtųsi veiksmų išskeltiems klausimams spręsti bei darbui su bendruomenėmis gerinti ir apie tai tinkamai informuotų X bendruomenę.“

6.4. „Pažymime, kad Kreipimosi Nr. 1 turinys bei pateikti klausimai Ministerijoje įvertinti pagal Ministerijos kompetenciją. [...] X bendruomenės 2022 m. sausio 19 d. kreipimasis Ministerijoje nebuvo gautas, todėl ta apimtimi ministerija negali pateikti informacijos.“

6.5. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatytos šios aplinkybės:

Ministerija 2022-03-31 raštu atsakė į Vyriausybės kanceliarijos persiūtą (2022-03-02) Pareiškėjų 2022-01-10 prašymą:

„Prašyme keliami klausimai dėl informacijos pripažinimo konfidencialia. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinti viešojo administravimo principai, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnyje - pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda. Savivaldybės institucijos, vykdydamos joms priskirtas funkcijas, privalo laikytis Viešojo administravimo įstatyme, Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų bei bendrųjų teisės principų: įstatymo viršenybės, nepiktnaudžiavimo valdžia, veiklos skaidrumo, žmogaus laisvių ir teisių užtikrinimo, viešumo ir kt. Siekdamas apsaugoti valstybinę, profesinę ar komercinę paslaptį, valdžios institucijos gali remtis viešumo principo išimtimis, tačiau kaip yra pažymėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, tokį išimties taikymą būtina adekvačiai pagrįsti (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugpjūčio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-485/2010). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymo 5 straipsnio 4 dalimi, slaptumo žyma „Konfidencialiai“ suteikiama tarnybos paslaptį sudarančiai informacijai, kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali turėti ypač sunkių pasekmių valstybės institucijų interesams ar sudaryti prielaidas kilti pavojui žmogaus sveikatai. Taigi, informacija gali būti pripažįstama konfidencialia siekiant apsaugoti institucijų bei asmenų interesus, tačiau toks sprendimas turi būti suderintas su vykdomomis funkcijomis bei minėtais principais.

Atkreipiame dėmesį, kad Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 10 punkte įtvirtintas veiklos skaidrumo principas, reiškiantis, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis subsidiarumo principu, į klausimus, susijusius su informacijos pripažinimu konfidencialia, Jums turėtų atsakyti Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Prašyme taip pat pateikiami klausimai dėl Šiaulių miesto savivaldybės BOT veiklos organizavimo. Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas savivaldybės BOT veiklos organizavimo detalai nereglamentuoja. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybės BOT sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2019 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. T-265 patvirtino Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatus, nustatančius Šiaulių miesto savivaldybės BOT darbo organizavimo tvarką, kuri detalizuojama Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos darbo reglamentu, patvirtintu Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos 2019 m. spalio 29 d. protokolu Nr. VT-73. Pagal Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo 8 straipsnio 4 dalį, savivaldybės BOT darbą techniškai aptarnauja savivaldybės administracija. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į klausimus, susijusius su Šiaulių miesto savivaldybės BOT veiklos organizavimu, Jums turėtų atsakyti Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos prašome atsakyti pareiškėjai - X gyvenvietės bendruomenei dėl savivaldybės administracijos siunčiamuose elektroniniuose laiškuose pateikiamos informacijos pripažinimo konfidencialia bei Šiaulių miesto savivaldybės BOT veiklos organizavimo, atsakymo kopiją pateikiant Vidaus reikalų ministerijai.“

7. Savivaldybė informavo, pateikė dokumentus bei paaškinimus, iš kurių nustatytos šios aplinkybės:

7.1. „Šiaulių miesto savivaldybės BOT sudaryta, vadovaujantis Šiaulių miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2019-06-06 sprendimo Nr. T-265 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) 11 punktu: Tarybos nariai į BOT deleguoti Mero pavedimu; Administracijos darbuotojai deleguoti Administracijos direktoriaus 2019-06-12 įsakymu Nr. A-859 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos darbuotojų delegavimo į Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybą; Bendruomeninių organizacijų atstovai į BOT išrinkti 2019-07-24 vykusio visuotinio bendruomeninių organizacijų susirinkimo metu, vadovaujantis Tarybos 2019-06-06 sprendime Nr. T-266 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų atstovų į bendruomeninių organizacijų tarybą rinkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka.“

7.2. „Naujos redakcijos Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatai (toliau – atnaujinti Nuostatai) patvirtinti 2022-04-07 Tarybos sprendimu Nr. T-101 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatų patvirtinimo“.“

7.3. „BOT sudėtis patvirtinta 2019-09-05 Tarybos sprendimu Nr. T-366 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos sudarymo“. BOT sudėtis pakeista 2021-05-06 Tarybos sprendimu Nr. T-201 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 5 d. sprendimo Nr. T- 366 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos sudarymo“ pakeitimo“.“

7.4. „Techniškai aptarnaudama BOT, Administracija vadovaujasi atnaujintų Nuostatų 27 punktu: Administracijos direktoriaus įsakymu BOT sekretoriumi paskirtas Administracijos darbuotojas surašo posėdžių protokolus, organizuoja patalpų rezervavimą posėdžiui, vykstančiam kontaktiniu būdu, organizuoja technines priemones posėdžiams nuotoliniu būdu, el. paštu informuoja BOT narius apie posėdžio vietą, laiką, preliminarą darbotvarkę, kurią sekretoriui pateikia BOT pirmininkas.“

7.5. „Į BOT sudėtį X gyvenvietės bendruomenės nariai nėra įtraukti, nes minėtos asociacijos atstovas 2019 m., vykdant BOT sudarymo procedūras, nepateikė savo kandidatūros ir nedalyvavo visuotiniuose bendruomeninių organizacijų rinkimuose į BOT. X gyvenvietės bendruomenei, kaip ir visoms Šiaulių miesto bendruomenėms buvo siūlyta dalyvauti rinkimuose į BOT, pateikiant informaciją viešai. Atsižvelgiant į tai, kad visuotiniuose rinkimuose į BOT dalyvavo 13 Šiaulių miesto bendruomeninių organizacijų atstovų, iš kurių vienam kandidatui – [pavardė žinoma] – Pareiškėja pateikė rekomendaciją, manytina, kad Pareiškėja informacija apie atstovų į BOT rinkimus disponavo ir galėjo teikti savo kandidatūrą.“

7.6. „2021 – 2022 m. Administracijos DVS „Avilys“ raštiškų Pareiškėjos skundų dėl galimai netinkamos BOT veiklos ar Administracijos valstybės tarnautojų ar darbuotojų veiksmų (neveikimo) gauta ir užregistruota nebuvo.“

7.7. „Pareiškėjos pateikti 2022-01-10 ir 2022-01-19 prašymai iš Ministerijos Administracijai nebuvo persiųsti. Administracijoje 2022-04-01 buvo gautas Ministerijos prašymas Nr. G-2559 papildomai atsakyti į klausimus Pareiškėjai. Atsakymas pateiktas 2022-04-22 siunčiamuoju raštu Nr. S-1425.“

7.8. „Atsižvelgdama į konfliktinę situaciją tarp kai kurių Šiaulių miesto bendruomeninių organizacijų vadovų ir BOT pirmininko, Administracija analizuoja galimus konfliktų sprendimo būdus, teikia įstatymų bei finansavimo programų pakeitimų siūlymus, atsižvelgdama į galiojančias įstatymų normas, stengiasi ieškoti sprendimų, kurie galėtų pagerinti santykius tiek vietos bendruomeninių organizacijų tinklo viduje, tiek tarp BOT ir bendruomeninių organizacijų atstovų. Reikia pažymėti, kad vienas iš potencialių konfliktinės situacijos sprendimų – atnaujinti Nuostatai, kuriais BOT sudarymo iniciatyva yra perleista bendruomeninėms organizacijoms, konkrečiai jas vienijančiai asociacijai, t. y. sudarant naujos kadencijos BOT, bendruomenines organizacijas vienijanti asociacija (nebe Taryba) nustatys į BOT deleguojamų atstovų skaičių.

Be to, 2022-05-06 Administracija raštu kreipėsi į Ministeriją, prašydama jos pateikti

nuomonę, išaiškinimą dėl tam tikrų Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo sąvokų bei nuostatų, kurios tampa pagrindu kilti nesutarimams tarp Šiaulių miesto bendruomeninių organizacijų ir BOT. Rengiant atnaujintus Nuostatus, bendruomeninės organizacijos, kurioms atstovauja Šiaulių miesto bendruomenių konfederacija, ir BOT buvo įtraukti į teisės akto rengimą, kviečiant teikti pasiūlymus dėl teisės akto tobulinimo. Be to, Administracija komunikuoja ir bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistais, kuruojančiais finansavimo priemonę „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ ir teikia pasiūlymus dėl priemonės aprašo tobulinimo, siekiant mažinti galimų konfliktų bendruomeninių organizacijų tarpe ir tarp bendruomeninių organizacijų ir Administracijos tikimybę.“

7.9. „Savivaldybės administracijos vyr. specialisto darbiniam el. pašte patalpinta nuoroda dėl konfidencialios informacijos teikimo yra siejama su asmens duomenų tvarkymu, t. y. siekiant išvengti asmens duomenų saugumo pažeidimų, šiuo atveju konfidencialumo pažeidimo, numatyto Asmens duomenų saugumo pažeidimų Šiaulių miesto savivaldybės administracijoje valdymo taisyklių, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. A-478 „Dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų Šiaulių miesto savivaldybės administracijoje valdymo taisyklių patvirtinimo“ 5.1 papunktyje. Taip pat vadovaujantis Asmens duomenų tvarkymo Šiaulių miesto savivaldybės administracijoje taisyklių, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. A-664 „Dėl asmens duomenų tvarkymo Šiaulių miesto savivaldybės administracijoje taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija nuo 2020-07-21), 43 punktu, kuris numato pareigas Administracijos darbuotojui, tvarkančiam asmens duomenis (43.2. laikytis konfidencialumo principo ir laikyti paslapyje bet kokią su asmens duomenimis susijusią informaciją, su kuria jis susipažino vykdydamas savo funkcijas, nebent tokia informacija būtų vieša pagal galiojančių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas. Pareiga saugoti asmens duomenų paslaptį galioja ir perėjus dirbti į kitas pareigas ar pasibaigus valstybės tarnybos ar darbo santykiams Administracijoje; 43.3. laikytis šiose Taisyklėse nustatytų organizacinių ir techninių asmens duomenų saugumo priemonių, kad būtų užkirstas kelias atsitiktiniam ar neteisėtam asmens duomenų sunaikinimui, pakeitimui, atskleidimui, taip pat bet kokiam kitam neteisėtam tvarkymui, saugoti dokumentus, duomenų rinkmenas bei duomenų bazėse saugomus duomenis ir vengti nereikalingų kopijų darymo; 43.4. neatskleisti, neperduoti ir nesudaryti sąlygų bet kokiomis priemonėmis susipažinti su asmens duomenimis nė vienam asmeniui, kuris nėra įgaliotas tvarkyti asmens duomenis).“

7.10. „Patikiname, kad jokia informacija, susijusi su BOT veikla, nėra laikoma konfidencialia. Dar kartą paaiškiname, kad konkrečiu Pareiškėjos skundžiamu atveju, laiškas buvo skirtas tik tam tikrai gavėjų grupei – projektus įgyvendinusioms organizacijoms. Nepaisant to, kad el. laiške nebuvo informacijos, susijusios su asmens duomenimis, pasiklydus laišku ar nusiuntus jį ne tam gavėjui, galėjo būti nepasiektas esminis tikslas – informacijos pateikimas tik pas konkretų gavėją. Apgailestaujame, kad el. pašto priedašo buvimas sukėlė neaiškumų Pareiškėjai. Vis dėlto, kilus abejonėms, adresatai visuomet turi galimybę papildomai pasiteirauti paaiškinimo.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

8.1. Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme (Įstatymas) reglamentuojama:

8.1.1. *1 straipsnis* – „1. Šio įstatymo tikslas – kurti palankią aplinką bendruomeninėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip pilietinės visuomenės ir vietos savivaldos svarbios dalies, veiklos ir plėtros sąlygas. 2. Šis įstatymas nustato bendruomeninių organizacijų plėtros politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su bendruomeninėmis organizacijomis ir kitas bendruomeninių organizacijų veiklos sąlygas, skatinančias bendruomeninių organizacijų plėtrą“;

8.1.2. 2 *straipsnis* – „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos: 1. Bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. 2. Bendruomeninių organizacijų plėtros politika – kryptinga veikla, kuria apibrėžiamos bendruomeninių organizacijų veikimo sąlygos, skatinama šių organizacijų plėtra šalyje bei užtikrinamas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimas su bendruomeninėmis organizacijomis stiprinant pilietinę visuomenę, gyvenamųjų vietovių bendruomenių narių sutelktumą ir tarpusavio pasitikėjimą. [...]; 6. Savivaldybės bendruomeninių organizacijų taryba – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, nustatyta tvarka sudaroma iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei bendruomeninių organizacijų deleguotų atstovų laikantis pariteto principo“;

8.1.3. 3 *straipsnis* – „Pagrindiniai bendruomeninių organizacijų plėtros politikos nustatymo, formavimo, įgyvendinimo bei valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su bendruomeninėmis organizacijomis principai yra šie: [...]; 2) subsidiarumo – sprendimai, susiję su bendruomeninėmis organizacijomis ir jų veikla, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriuo jie yra veiksmingiausi; [...]; 4) dalyvavimo – klausimai, susiję su bendruomeninėmis organizacijomis ar jų veikla, sprendžiami iš anksto juos derinant su bendruomeninėmis organizacijomis ir dalyvaujant bendruomeninių organizacijų atstovams; [...].“

8.1.4. 5 *straipsnis* – „2. Bendruomeninių organizacijų plėtros politiką formuoja, šios politikos įgyvendinimą organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija kartu su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. 3. Kitos valstybės institucijos ir įstaigos bendruomeninių organizacijų plėtros politiką įgyvendina pagal savo kompetenciją. 4. Savivaldybių institucijos ir įstaigos formuoja ir įgyvendina bendruomeninių organizacijų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, plėtros politiką. 5. Vidaus reikalų ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Žemės ūkio ministerija: [...]; 4) koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą bendruomeninių organizacijų klausimais; [...].“;

8.1.5. 6 *straipsnis* – „1. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimas su bendruomeninėmis organizacijomis įgyvendinamas: 1) teikiant informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų planuojamas veiklos ir bendradarbiavimo kryptis, siekiant jas derinti su konkrečioje srityje dirbančiomis bendruomeninėmis organizacijomis; 2) konsultuojantis su bendruomeninėmis organizacijomis ir prireikus kuriant bendras darbo grupes konkrečioms klausimams spręsti; 3) finansuojant bendruomeninių organizacijų programas, projektus ir iniciatyvas. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gavusios bendruomeninės organizacijos prašymą raštu derinti rengiamus teisės aktų projektus, privalo konsultotis su prašymą pateikusia organizacija Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka“;

8.2. *Viešojo administravimo įstatyme (VAĮ) reglamentuojama:*

8.2.1. 2 *straipsnis* – „14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. [...]. 20. Viešojo administravimo subjektas – viešasis juridinis asmuo, kolegiali ar vienasmenė institucija, neturinti juridinio asmens statuso, įstatymų nustatyta specialų statusą turintis fizinis asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą.“;

8.2.2. 3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 12) subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu; [...].“;

8.2.3. 7 *straipsnis* – „1. Visi viešojo administravimo subjektai: 1) teikia asmenims įstatymų nustatyta viešojo administravimo subjekto turimą informaciją; 2) konsultuoja asmenis viešojo

administravimo subjekto kompetencijos klausimais; [...]”;

8.2.4. *10 straipsnis* – „1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus. 2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai. 3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. 4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...]“;

8.2.5. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]. 3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.; [...]. 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

8.2.6. *12 straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas motyvuotai gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto pateikti dokumentus, informaciją ar nuomonę pagal kompetenciją, kurių reikia administraciniam sprendimui priimti, arba tarnybinės pagalbos.“

8.2.7. *14 straipsnis* – „Asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.“

8.3. *Vietos savivaldos įstatyme (VSI) reglamentuojama:*

8.3.1. *3 straipsnis* – „11. Savivaldybės bendruomenė – savivaldybės nuolatiniai gyventojai, bendrais viešaisiais poreikiais, interesais ir savivaldos teisiniais santykiais susieti su savivaldybės taryba ir kitais viešojo administravimo funkcijas atliekančiais savivaldybės subjektais. 12. Gyvenamosios vietovės bendruomenė – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiančiais įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.). 13. Bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. [...]“

8.3.2. *52 straipsnis* – „1. Savivaldybių santykiai su valstybės institucijomis ir įstaigomis grindžiami Konstitucija ir įstatymais. 2. Savivaldybės nėra pavaldžios valstybės institucijoms. [...]“

8.4. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų ir skundų*

nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (Taisyklės; nauja redakcija įsigaliojo nuo 2021-12-07) nustatyta: „1. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos). [...] 45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]“

8.5. *Vyriausybės 2013-03-27 nutarimu Nr. 254 patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nuostatuose (Nuostatai; aktuli redakcija nuo 2020-07-01) reglamentuojama:*

„8. Vyriausybės kanceliarijos veiklos tikslas – padėti vykdyti Vyriausybės ir Ministro Pirmininko funkcijas. 9. Vyriausybės kanceliarija, siekdama jai nustatyto veiklos tikslo, atlieka šias funkcijas: [...]; 9.28. aptarnauja asmenis, kurie kreipiasi į Vyriausybę, Ministrą Pirmininką, Vyriausybės kanceliariją, organizuoja jų priėmimą pas Vyriausybės narius, išvykose regionuose, nustatyta tvarka nagrinėja gautus asmenų prašymus ir skundus, apibendrina prašymuose ir skunduose keliamus klausimus, reguliariai informuoja apie juos Ministrą Pirmininką ir Vyriausybės kanclerį, teikia pasiūlymus, kaip spręsti šiuos klausimus, taip pat nagrinėja ir atsako į paklausimus, pateiktus interneto portalo „Mano vyriausybė“ svetainėje „E. pilietis“ (<http://epilietis.lrv.lt/>). [...]. 10. Vyriausybės kanceliarija, siekdama jai nustatyto veiklos tikslo ir atlikdama jos kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę: [...]; 10.6. perduoti pagal kompetenciją nagrinėti Vyriausybės kanceliarijoje užregistruotus asmenų prašymus ir skundus, adresuotus Vyriausybei, Ministrui Pirmininkui ar Vyriausybės kanceliarijai.“

8.6. *Vyriausybės 2001-03-14 nutarimu Nr. 291 patvirtintuose Vidaus reikalų ministerijos nuostatuose (Ministerijos nuostatai; aktuali redakcija nuo 2020-01-03) reglamentuojama:*

„8. Vidaus reikalų ministerijos veiklos tikslai yra: [...]; 8.9. formuoti valstybės politiką bendruomeninių organizacijų plėtros politikos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...]; 15². Ministerija, siekdama 8.9 papunktyje nurodyto veiklos tikslo: [...]; 15².3. koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą bendruomeninių organizacijų klausimais; 15².4. analizuoja bendruomeninių organizacijų būklę Lietuvos Respublikoje, inicijuoja su bendruomeninėmis organizacijomis ir jų veikla susijusius tyrimus. [...]. 16. Vidaus reikalų ministerija taip pat atlieka šias funkcijas: [...]; 16.14. nagrinėja asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus ministerijos kompetencijai.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo administracinio teismo (toliau atitinkamai vadinama – KT; LVAT) praktika:*

9.1. KT 2010-05-13 nutarimas – „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus; teisę į teisminę pažeistų konstitucinių teisių ir laisvių gynybą turi kiekvienas asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės pažeistos; asmeniui jo pažeistų teisių gynyba teisme garantuojama nepriklausomai nuo jo teisinio statuso; asmenų pažeistos teisės ir teisėti interesai teisme turi būti ginami nepriklausomai nuo to, ar jie yra tiesiogiai įtvirtinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, ar ne; teisė kreiptis į teismą yra absoliuti; šios teisės negalima apriboti ar paneigti; asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, taip pat negali būti nepagrįstai pasunkinama ją įgyvendinti; jeigu būtų neužtikrinta asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą, būtų nepaisoma ir visuotinai pripažinto bendrojo teisės principo *ubi ius, ibi remedium* – jeigu yra kokia nors teisė (laisvė), turi būti ir jos gynimo priemonė; tokia teisinė situacija, kai kuri nors asmens teisė ar laisvė negali būti ginama, taip pat ir teismine tvarka, nors pats tas asmuo mano, kad ši teisė ar laisvė yra pažeista, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją yra neįmanoma, Lietuvos Respublikos Konstitucija jos netoleruoja“;

9.2. „Teisėjų kolegija [...] pastebi, jog valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtį atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo

laikytis. Pagal VAĮ viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad šių subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, bei nepiktnaudžiavimo valdžia principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymų suteiktų reikiamų įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų (3 straipsnio 1, 4 punktai). Pagal *viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose*, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (LVAT 2009 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010).“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios Skundo tyrimo dalys:

10.1. Dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus prašymus

10.2. Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus prašymus

11. Iš Skundo tyrimui surinktos informacijos, dokumentų nustatyta, kad Pareiškėja į valstybės institucijas kreipėsi dėl Savivaldybės veiklos. Pažymėtina, kad Pagal VSĮ 52 straipsnio nuostatas Savivaldybės nėra pavaldžios valstybės institucijoms.

LVAT nutartyse ne kartą yra pasisakęs, kad kiekviena institucija turi jos paskirti atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Pagal viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (pažymos 9.2 punktas).

Dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus prašymus

12. Pareiškėja Skunde nurodo, kad Vyriausybės kanceliarija netinkamai išnagrinėjo jos 2022-01-10, 2022-01-19 prašymus bei pakartotinį 2022-02-25 prašymą, neatsakė į pateiktus juose klausimus.

13. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą, Vyriausybės kanceliarijos veiklos tikslas – padėti vykdyti Vyriausybės ir Ministro Pirmininko funkcijas. Vyriausybės kanceliarija, siekdama jai nustatyto veiklos tikslo ir atlikdama jos kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę perduoti pagal kompetenciją nagrinėti Vyriausybės kanceliarijoje užregistruotus asmenų prašymus ir skundus, adresuotus Vyriausybei, Ministrui Pirmininkui ar Vyriausybės kanceliarijai.

Pagal VAĮ nuostatas, viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.

Nagrinėjama atveju pažymėtina, kad Pareiškėjos prašymuose nurodytos aplinkybės, pateikti klausimai Nuostatais (pažymos 8.5 punktas) nėra priskirta nagrinėti Vyriausybės kanceliarijai. Tačiau, kaip nustatyta, Vyriausybės kanceliarijos pareigūnai, vadovaudamiesi VAI 12 straipsnio nuostatomis bei siekdami iš esmės išspręsti kelias problemas, nurodytas dviejuose Pareiškėjos prašymuose: dėl informacijos konfidencialumo, dėl bendruomeninių organizacijų susirinkimų organizavimo tvarkos bei protokolo, tarnybinės pagalbos kreipėsi (žodžiu) į Ministeriją, Vyriausybės atstovo įstaigą Šiaulių ir Telšių apskrityse bei Šiaulių miesto savivaldybės administraciją (pažymos 5.2 punktas). Darbine tvarka su pirmiau minėtomis institucijomis aptarusi 2022-01-10 prašyme nurodytas aplinkybes, Vyriausybės kanceliarija 2022-01-10 prašymą, apie tai informavusi Pareiškėją, persiuntė Ministerijai, Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse tik 2022-03-02, t. y. praleidusi VAI nustatytus prašymų persiuntimui kitam viešojo administravimo subjektui terminus. Pažymėtina, kad Pareiškėjai nepaaiškintos priežastys, dėl ko buvo praleistas terminas. Nagrinėjama atveju nustatyta ir tai, kad Ministerijai (ar kitam viešojo administravimo subjektui pagal kompetenciją) nebuvo persiųstas 2022-01-19 prašymas. Taigi, tuo buvo pažeistos VAI 11 straipsnio nuostatos.

14. LVAT, formuodamas praktiką, ne kartą yra pasisakęs, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Tokios institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – neveikti taip, kaip nėra leidžiama.

Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Vyriausybės kanceliarija, vadovaudamasi VAI nuostatomis (dėl tarnybinės pagalbos), aiškinosi Pareiškėjos keliamus klausimus su kitomis valstybės ir savivaldybės institucijomis darbine tvarka, persiuntė 2022-01-10 prašymą nagrinėti Ministerijai, Vyriausybės atstovo įstaigai, Pareiškėjai 2022-05-16 pateikė paaiškinimą dėl jos prašymų. Tačiau, kaip nustatyta, pažeidė VAI prašymų persiuntimui nustatytą 5 darbo dienų terminą, apie užsitęsusių prašymų nagrinėjimą (nenagrinėjimą) nepranešė Pareiškėjai; kartu nepersiuntė Ministerijai Pareiškėjos 2022-01-19 prašymo. Atsižvelgus į šias nustatytas aplinkybes, Pareiškėjos skundas šioje dalyje pripažintinas pagrįstu.

Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus prašymus

15. Pareiškėja Skunde nurodo, kad Ministerija netinkamai išnagrinėjo jos prašymus, neatsakė į pateiktus juose klausimus.

16. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą, Ministerijos veiklos tikslas – *formuoti valstybės politiką* bendruomeninių organizacijų plėtros politikos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. Siekdama veiklos tikslo, Ministerija koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą bendruomeninių organizacijų klausimais; analizuoja bendruomeninių organizacijų būklę Lietuvos Respublikoje, inicijuoja su bendruomeninėmis organizacijomis ir jų veikla susijusius tyrimus. Ministerija nagrinėja asmenų prašymus ir skundus priskirtus ministerijos kompetencijai.

Pagal VAI įtvirtintą subsidarumo principą, viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu.

Nagrinėjama atveju, Ministerija, pagal kompetenciją:

1) įvertino Pareiškėjos 2022-01-10 prašymą ir pateikė atsakymą (pažymos 6.5 punktas), kuriame išsamiai išaiškino teisės aktų, reglamentuojančių informacijos pripažinimą konfidencialia, bendruomeninių organizacijų tarybos veiklos organizavimą, nuostatas, atkreipė dėmesį į VSI,

Įstatymo nuostatas;

2) vadovaudamasi subsidarumo principu (VAĮ 3 straipsnis, pažymos 8.2.2 punktas), kreipėsi į Savivaldybę, kad ji imtųsi veiksmų iškeltiems klausimams spręsti bei darbui su bendruomenėmis gerinti ir apie tai tinkamai informuotų X bendruomenę.

3) negali duoti privalomų vykdyti nurodymų savivaldybėms tais klausimais, kuriuos teisės aktai (Įstatymas, VSI) nustato spręsti pačioms savivaldybėms, t. y. sprendimų, susijusių su bendruomeninėmis organizacijomis ir jų veikla, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriuo jie yra veiksmingiausi. Todėl visi Pareiškėjos pateikiami klausimai turėtų būti sprendžiami vietoje, bendruomeninėms organizacijoms bendraujant ir konsultuojantis su Savivaldybės administracija ir Šiaulių miesto savivaldybės bendruomeninių organizacijų taryba.

17. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Ministerija, kurios tikslas formuoti valstybės politiką bendruomeninių organizacijų plėtros politikos srityje, pagal kompetenciją: išnagrinėjo Vyriausybės kanceliarijos persiustą Pareiškėjos prašymą, pateikė atsakymą, kreipėsi į Savivaldybę, prašydama spręsti Pareiškėjos iškeltus klausimus. Atsižvelgus į tai, Pareiškėjos skundas šioje dalyje atmestinas.

18. Skundo tyrimo metu nustatytų aplinkybių kontekste atkreiptinas Pareiškėjos dėmesys į tai, kad:

18.1. pagal Įstatymo, VSI nuostatas, bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. Savivaldybės bendruomeninių organizacijų taryba – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, nustatyta tvarka sudaroma iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei bendruomeninių organizacijų deleguotų atstovų laikantis pariteto principo. Savivaldybių institucijos ir įstaigos formuoja ir įgyvendina bendruomeninių organizacijų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, plėtros politiką. Savivaldybės bendruomeninių organizacijų taryba sudaroma savivaldybės tarybos sprendimu Savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja savivaldybės administracija.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad naujos redakcijos Šiaulių miesto savivaldybės BOT nuostatai patvirtinti Savivaldybės tarybos 2022-04-07 sprendimu Nr. T-101. BOT sudėtis patvirtinta Savivaldybės tarybos 2019-09-05 sprendimu Nr. T-366, pakeista Savivaldybės tarybos 2021-06-05 sprendimu Nr. T-201. Taigi, visi klausimai dėl BOT veiklos organizavimo, sudėties tvirtinimo ir kiti, sprendžiami bendradarbiaujant vietos bendruomeninėms organizacijoms tarpusavyje, su Savivaldybe, Savivaldybei teikiant konsultacijas, atsakant į klausimus, t. y. vadovaujantis subsidarumo principu, sprendimai, susiję su bendruomeninėmis organizacijomis ir jų veikla, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriuo jie yra veiksmingiausi – Savivaldybėje.

Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. Taigi, vertinti Savivaldybės tarybos priimtų sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą, nepriskirta Seimo kontrolierių kompetencijai. Pažymėtina ir tai, kad Savivaldybės nėra pavaldžios valstybės institucijoms;

18.2. dėl informacijos konfidencialumo – Savivaldybė pateikė paaiškinimą (pažymos 7.9, 7.10 punktas);

18.3. visais savo prašymuose nurodytais klausimais Pareiškėja turi teisę kreiptis į Savivaldybę, BOT. Seimo kontrolieriai nenagrinėja ginčų tarp asmens ir savivaldybės bei valstybės institucijų. Vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.

Asmenys turi teisę apskųsti institucijos veiksmą arba neveikimą, susijusį su įstatyme nustatytos informacijos teikimu / neteikimu, Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus. Teismas nevertina ginčijamo teisės akto ir veikslių (neveikimo) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar viešojo administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar teisės aktas arba veiksmas (neveikimas) neprieštarauja tikslams ir uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo įgaliojimus.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

X gyvenvietės bendruomenės pirmininkės Y skundą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veikslių (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

X gyvenvietės bendruomenės pirmininkės Y skundą dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veikslių (neveikimo) atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Vyriausybės kancleriui siūlo imtis administracinių priemonių, siekiant, kad asmenų prašymai / skundai būtų nagrinėjami ir / ar persiunčiami pagal kompetenciją nagrinėti kitoms valstybės ir savivaldybės institucijoms vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo, Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatose reglamentuota tvarka ir terminais.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė